

LITERATUUR

NASLAGWERKEN

- Aa, A. J. van der, *Biographisch woordenboek der Nederlanden*. Deel XXI. Haarlem, 1878.
Biographisch woordenboek der Noord- en Zuid-Nederlandsche letterkunde. Deventer, 1878.
 Charité J. (red.), *Biografisch Woordenboek van Nederland*. Deel I-IV. 's-Gravenhage/Amsterdam, 1979-1994.
 Keijsper, Chantal (red.), *K. ter Laan's Multatuli Encyclopedie*. Den Haag, 1995.
 Meertens, P. J. e.a. (red.), *Biografisch woordenboek van het socialisme en de arbeidersbeweging in Nederland*. Deel I-VIII. Amsterdam, 1986-2000.
 Nabrink, G.é, *Bibliografie van, over en in verband met Ferdinand Domela Nieuwenhuis*. Deel I-II. Leiden, 1985. Deel III-IV. Amsterdam 1992.
Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek. Deel I-X. Leiden, 1911-1937.

ALGEMENE LITERATUUR

- Algemeene Statuten van de Internationale Vereeniging van Werklieden*. Amsterdam (Gedrukt voor de vereeniging), 1872.
 'Alphabetische lijst van gangen te Amsterdam', *Jaarboek Amstelodamum*. Amsterdam, 1906, pag. 141-198.
 Altena, Bert, 'Een broeinest der anarchie.' *Arbeiders, arbeidersbeweging en maatschappelijke ontwikkeling. Vlissingen 1875-1929 (1940)*. Amsterdam, 1989.
 Altena, Bert, 'Kritik wegen der Praxis. F. Domela Nieuwenhuis und der Marxismus', in: Marcel van der Linden (Hrsg.), *Die Rezeption der Marxschen Theorie in den Niederlanden*. Schriften aus dem Karl-Marx-Haus 45. Trier, 1992, pag. 47-83.
 Altena, Bert, 'Bürger in der Sozialdemokratie. Ihre Bedeutung für die Entwicklung der Sozialdemokratischen Arbeiterpartei (SDAP) in den Niederlanden 1894-1914', *Geschichte und Gesellschaft*, jrg. 20 nr. 4, 1994, pag. 533-548.
 Amstel, Diederik van, 'Het Palingoproer', *De Nieuwe Gids*, jrg. 2, dl. 1, 1886-1887, pag. 1-25.
Amsterdamsch jaarboekje voor geschiedenis en letteren. Amsterdam (S. L. van Looy), 1888.
Amsterdamsch jaarboekje voor geschiedenis en letteren. Amsterdam (S. L. van Looy), 1889.
Amsterdamsch jaarboekje voor geschiedenis en letteren. Amsterdam (S. L. van Looy), 1891.
 [Ancona, G. J. d'], *Een standje op den Dam, in Maart 1848. Boertig dichtstuk*. Amsterdam (G. J. d'Ancona), 1848.
 Anderson, Benedict, *Imagined Communities. Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. Londen/New York, 1998 (oorspr. 1983).
 Ankersmit, J. F., *Een halve eeuw journalistiek*. Amsterdam, 1937.
 [Ansingh, W.] Tubal Kaïn, *Wacht U voor de Internationale!* Amsterdam (H. H. Huisman), 1872.

- Baar, Peter-Paul de, Rob Grootendorst en Jan Roedoe, *Het Amsterdam van Theo Thijssen*. Amsterdam, 1995 (3e dr.).
- Bartel, Horst e.a., *Der Sozialdemokrat 1879-1890. Ein Beitrag zur Rolle des Zentralorgans im Kampf der revolutionären Arbeiterbewegung gegen das Sozialistengesetz*. Berlin (DDR), 1975.
- Batelt, C., *Duister Amsterdam*. Amsterdam, z.j.
- [Beaufort, W.H. de], *Dagboeken en aantekeningen van Willem Hendrik de Beaufort 1874-1918*. Eerste band. 1874-1910. Uitgegeven door J.P. de Valk en M. van Faassen. 's-Gravenhage, 1993.
- Becker, Frans en Johan Frieswijk, *Bedrijven in eigen beheer. Kolonies en produktieve associaties in Nederland tussen 1901 en 1958*. Nijmegen, 1976.
- Becker, Gerhard, 'Der "Neue Arbeiter-Verein in London" 1852. Ein Beitrag zur Geschichte des Bundes der Kommunisten', in: *Zeitschrift für Geschichtswissenschaft*, 1966, Heft 1, pag. 74-97.
- Beknopt verslag van het derde kongres op 6 september 1868 [e.v.] door de Internationale Werkersvereniging te Brussel gehouden*. Brugge (Drukkerij Frans van den Berge), 1868.
- Beknopte schets van den inwendigen toestand des Arbeiders*. Eerste stuk. Uitgegeven door de Vereeniging tot Zedelijke Beschaving, onder de zinspreuk: Alle menschen zijn broeders. Amsterdam, 1847.
- [Berg, J. van den, C.P. Michon en H. Wollring], *Typografen-Ontboezemingen. Uitgegeven ten voordeele van de huisgezinnen, der gedurende vier weken buiten werk geweest zijnde scheepstimmerlieden*. Amsterdam (Joh.W. Braun), 1869.
- [Berlin, H.J.], *Laatste toelichting op mijn evangelie*. Z.p. [Amsterdam], 1864.
- Bijdrage tot de geschiedenis van het radicalismus en communismus*. Uit het Hoogduitsch. Met een voorwoord van Mr. A. Mackay. 's-Gravenhage (J. Roering), 1848.
- Bervoets, Liesbeth, *Opvoeden tot sociale verantwoordelijkheid. De verzoening van wetenschap, ethiek en sekse in het sociaal werk in Nederland rond de eeuwwisseling*. Amsterdam, 1994.
- Bierens de Haan, J.A., 'De relletjes van maart 1848 gezien door de bril van een Amsterdamse scholier', [Maandblad] *Amstelodamum*, 1948, pag. 120.
- Bloemgarten, Salvador, 'Abraham Mozes Reens: een vergeten rebel', *Levend Joods geloof*, jrg. 22, 1977, nr. 1-3.
- Bloemgarten, Salvador, 'De Tweede Internationale en de geboorte van de SDAP (1889-1896)', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, nr. 22, juni 1981, pag. 101-141.
- Bloemgarten, Salvador, 'De vlegeljaren van de Amsterdamse joodse socialisten: 1890-1894', *Jaarboek Amstelodamum*. Amsterdam, 1986, pag. 135-176.
- Bloemgarten, Salvador, *Henri Polak. Sociaal democraat 1868-1943*. 's-Gravenhage, 1993.
- Bois, Mechteld de, *Chris Lebeau 1878-1945*. Assen/Haarlem, 1987.
- Bordewijk, F., *Keizerrijk. Oproep der hoofdstad van weleer*. Amsterdam, 1965.
- Bos, Dennis, *Vele woningen, maar nergens een thuis. Barend Luteraan 1878-1970*. Amsterdam, 1996.
- Bos, Dennis, 'Johan Herman Geel. Schutter uit fatsoen', *Onvoltooid Verleden*, nr. 3, juni 1998, pag. 46-52.
- Bos, Dennis, 'Klaas Ris (1821-1902). Een roerige Zaankanter in Amsterdam', in: Vibeke Kingma en Alice van Diepen (red.), *De Rode Zaan. Honderd jaar strijd en solidariteit*. Zaandam, 1999, pag. 17-24.
- Bos, Dennis, "'Klaas Ris de Molenaarsknecht" en "De groote, geniale Multatuli"', *Over Multatuli*, jrg. 22 nr. 44, 2000.
- Bos, Dennis, 'Verborgene motieven en uitgesproken persoonlijkheden. Eer en reputatie in de vroege socialistische arbeidersbeweging van Amsterdam', *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, jrg. 115 nr. 4, 2000, pag. 509-531.
- Bosch Kemper, J. de, *Geschiedenis van Nederland na 1830*. Deel v. Amsterdam, 1882.
- Boschloo, T.J., *De productiemaatschappij. Liberalisme, economische wetenschap en het vraagstuk van de armoede in Nederland 1800-1875*. Hilversum, 1989.
- Botke, Ynte, 'Franc van der Goes, 1859-1939', in: *Het eerste jaarboek voor het democratisch socialisme*, Amsterdam, 1979, pag. 137-171.
- Brandenburg, Alexander, 'Der Kommunistische Arbeiterbildungsverein in London. Ein Beitrag zu den Anfängen der deutschen Arbeiterbildungsbewegung (1840-1847)', *International Review of Social History*, Vol. XIV, 1979, pag. 341-370.
- Brinkgreve, C., *De Bouwonderneming Jordaan: een experiment in de volkshuisvesting aan het einde van de negentiende eeuw*. 's-Gravenhage, 1985.

- Brugmans, H., *Geschiedenis van Amsterdam*. Deel 1-vi. Utrecht/Antwerpen, 1972-1973 (2e, herziene en bijgewerkte druk door prof. dr. I.J. Brugmans).
- Buschman, Marten, *Tussen revolutie en modernisme. Geschiedenis van het Nationaal Arbeids-Secretariaat in Nederland 1893-1907*. Den Haag, 1993.
- Bymholt, B., *Geschiedenis der arbeidersbeweging in Nederland*. Amsterdam, 1976 (oorspr. 1894).
- Bymholt, B., 'Een halve eeuw geleden (oprichting van de Sociaal-Democratische Vereeniging in 1878)', *De Socialistische Gids*, juli 1928, pag. 585-594.
- Cabet, M., *Communistiche geloofsbelijdenis*. Naar het Fransch, met de belijdenis des vertalers [H.J. Berlin]. Z.p. [Amsterdam], 1846.
- Cabet, E., *Reise nach Ikarien*. Aus dem Französischen von Dr. Wendel-Hippler [ps. H. Ewerbeck]. Paris (Im Bureau des Populär) 1847.
- Calhoun, Craig Jackson, 'The Radicalism of Tradition: Community Strength or Venerable Disguise and Borrowed Language?', *American Journal of Sociology*, Vol. 88, nr. 5, 1983, pag. 886-914.
- Calisch, S.M.N., *Een zesdaagsch internationaal debat. Wat er in de eerste Septemberweek van dit jaar in de Haagsche Lombardstraat voorviel*. Dordrecht (J.P. Revers), 1872.
- Calwer, Richard, *Das Kommunistische Manifest und die heutige Sozialdemokratie*. Braunschweig, 1894.
- Campfens, Mies e.a. (red.), *Op een beteren weg. Schetsen uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging*. Amsterdam, 1985.
- Cannadine, David, *Class in Britain*. Londen, 2000 (oorspr. 1998).
- Cantate ter gelegenheid van de opening der groote zaal in het gebouw 'Constantia'*. Z.p. [Amsterdam], z.j. [1890].
- Charité, J., *De Sociaal-Democratische Bond als orde- en gezagsprobleem voor de overheid (1880-1888)*. Z.p. [Den Haag], 1972.
- Cieraad, Irene, 'Nederland: een bewoond gordijn. Een symbolische analyse van de rol van het gordijn in het Nederlandse interieur', *Textielhistorische Bijdragen*, 37 (1997), pag. 12-40.
- Cohen, Alexander, *In opstand*. Amsterdam, z.j. [1932].
- Cohen, Alexander, *Van anarchist tot monarchist*. Deel 1-II. Amsterdam, 1961.
- Colenbrander, H.T., *Willem II. Koning der Nederlanden*. Amsterdam, 1938.
- Croll, C., *De voortplanting. Een licht op een verborgen en gevaarlijke rots*. Bewerkt naar Dr. T.L. Nichol's 'The Beacon Light'. Amsterdam (K.A. Bos), 1897.
- Daan, Joha. C., *Hij zeit wat! Grepen uit de Amsterdamse volkstaal*. Amsterdam, 1949 (2e dr.).
- Damsma, Dirk en Piet de Rooy, "'Morele politiek". De Radikalen in de Amsterdamse gemeentepolitiek 1888-1897', *TVSG*, 1993, pag. 115-129.
- Daniëls, Alex., *Over de verschillende vereenigingen door werklieden opgericht*. Bibliotheek van Volksvoordrachten. Tweede reeks, no. 7. Amsterdam (G.L. Funke), 1871.
- Degenhardt, W., *Een halve eeuw. Losse bladen uit de portefeuille*. Amsterdam (Tj. van Holkema), 1887.
- Dekker, Rudolf, *Holland in beroering. Oproeren in de 17de en 18de eeuw*. Baarn, 1982.
- Dekker, R.M., "'Getrouwe broederschap": Organisatie en acties van arbeiders in pre-industrieel Holland', *BMGN*, jr. 103, nr. 1, 1988, pag. 1-19.
- Deneckere, Gita, *Sire, het volk mort. Sociaal protest in België 1831-1918*. Antwerpen-Baarn/Gent, 1997.
- Deurloo, A.J., 'Bijltjes en klouwers. Een bijdrage tot de geschiedenis der Amsterdamse scheepsbouw, in het bijzonder in de tweede helft der achttiende eeuw', *Economisch- en Sociaal-Historisch Jaarboek*, Deel xxxiv, 1971, pag. 4-65.
- Devreese, Daisy, 'De rode Groot-Nederlandse gedachte', *Spiegel Historiael*, september 1975, pag. 476-485.
- Devreese, D.E., 'An Inquiry into the Causes and Nature of Organization: Some Observations on the International Working Men's Association, 1864-1872/1876', in: Frits van Holthoorn en Marcel van der Linden (eds.), *Internationalism in the Labour Movement 1830-1940*. Leiden, 1988, pag. 283-303.
- Dieteren, Fia en Ingrid Peeterman, *Vrije vrouwen of werkmansvrouwen? Vrouwen in de Sociaal-Democratische Bond (1879-1894)*. Utrecht, 1984.
- Doedens, Anne (red.) e.a., *Vrouwen en oproer, 1800-1850. Een verkenning*. Amsterdam, 1981.

- [Domela Nieuwenhuis, F.], *Debat over het wezenlijk belang der arbeiders, tusschen de heeren W. Bax [...] en F. Domela Nieuwenhuis [...] gehouden te Zaandam, den zisten Mei 1890*. Amsterdam (Bos & Co.), z.j. [1890].
- Domela Nieuwenhuis, F., *Van christen tot anarchist. Gedenkschriften*. Amsterdam, z.j. [1921] (4e dr., oorspr. 1910).
- Dudink, Stefan, *Deugdzzaam liberalisme. Sociaal-liberalisme in Nederland 1870-1901*. Amsterdam, 1997.
- Dijkhuis, H. Tj. 'De Jordaan. De ontwikkeling van een volkswijk in een grote stad', *Economisch-Historisch Jaarboek*, Deel XXI, 1940, pag. 1-90.
- Eck, J. van, *De Amsterdamsche Schans en de Buitensingel*. Amsterdam, 1948.
- Engelberg, Ernst, *Revolutionäre Politik und rote Feldpost 1878-1890*. Berlin (DDR), 1959.
- Engels, Friedrich, 'Zur Geschichte des Bundes der Kommunisten', in: Karl Marx, Friedrich Engels, *Werke*. Band VIII. Berlin (DDR), 1972 (oorspronkelijk 1885), pag. 577-593.
- Engels, Jacq, *Zestig jaar socialistische beweging*. Amsterdam, 1979.
- Engelsdorp Gastelaars, R. van, *Niet elke stadsbewoner is een stedeling. Een typologische studie naar het ruimtegebruik van bewoners van Amsterdam*. Amsterdam, z.j. [1980].
- Erens, Frans, *Vervolgen jaren. Vervolledigd uitgegeven en van aantekeningen voorzien door Harry G.M. Prick*. 's-Gravenhage, 1982.
- Ett, Henri A., 'Multatuli bij Lobo', *De Nieuwe Stem*, oktober 1960, pag. 593-604.
- Fahrenfort, Frank, Henk E. Janszen en Fred Sanders, *Oproer in Amsterdam. Het verhaal van twee historische dagen 13-14 juni 1966*. Amsterdam, z.j. [1967].
- Feestliederen bij gelegenheid der buitengewone algemeene vergadering der typografische vereeniging De Nederlandsche Drukkers, ter herinnering aan de onthulling van het standbeeld van Lourens Jansz. Coster, op 16 Julij 1856 te Haarlem*. Z.p. [Amsterdam] (Druk van F.W. Vislaake), z.j. [1861].
- Ferares, Maurice, *Violist in het verzet*. Amsterdam, 1991.
- Francken, Eep, 'Een kromme, kreupele catechiseermeester', *Over Multatuli*, nr. 6, 1980, pag. 20-53.
- Frieswijk, Johan, 'Een socialisties propagandist in revolutionaire jaren. Biografie van Tjeerd Stienstra (1859-1935)', *TVSG*, nr. 6, oktober 1976, pag. 219-256.
- Fuchs, J.M., *Amsterdam een lastige stad. Rellen, oproeren en opstanden in de loop der eeuwen*. Baarn, 1970.
- Gedenkboek ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan [van de] kooplieden en marktkramersbond Mercurius 1898-1933*. Amsterdam, z.j. [1933].
- Gedenkboek ter gelegenheid van het vijfen twintig-jarig bestaan van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland*. Amsterdam, 1919.
- Geerke, J.H., 'Het Volkspark', *Eigen Haard*, 1887, pag. 64-70.
- Geertz, Clifford, 'Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture', in: Idem, *The Interpretation of Cultures*. New York, 1973, pag. 3-29.
- Gelder, H.E. van, 'Chris Lebeau 1878-1945', *Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek*, 16, Bussum, 1965, pag. 159-198.
- [Gelder, J.M. van], *Stamboek der familie Van Gelder. Bevattende het voor- en nageslacht van Pieter Smidt van Gelder*. Amsterdam, 1899.
- Genabeek, Joost van, *Met vereende kracht risico's verzacht. De plaats van onderlinge hulp binnen de negentiende-eeuwse particuliere regelingen van sociale zekerheid*. Amsterdam, 1999.
- Gerhard, A.H., 'De Vereeniging de Dageraad 1856-1906', in: *De Dageraad. Geschiedenis, herinneringen en beschouwingen. 1856-1906*. Amsterdam (L.J. Vermeer), 1906, pag. 1-56.
- Gerhard, H., *De Internationale en hare beoordelaars. Voordracht gehouden in de vergadering van 6 augustus 1871 der Amsterdamsche Sectie van de Internationale*. Amsterdam (C.P. Michon), z.j. [1871].
- [Geschild] *Het geschil tusschen den kolonel J. Staats-Boonen en den sergeant A. Hofman [...]* Een ernstig woord aan allen, wie nog een vonkje eergevoel in den boezem gloort; door een Lid der voormalige Compagnie Vrijwillige Jagers der Leidsche Hoogeschool. Amsterdam (Wed. Borleffs & Ten Have), 1858.
- Giele, J.J., *De pen in aanslag. Revolutionairen rond 1848*. Bussum, 1968.
- Giele, Jacques, 'Het ontstaan van de typografen-vakorganisatie in Nederland (1837-1869)', *Mededelingenblad (NVSG)*, nr. 42, november 1972, pag. 2-55.

- Giele, Jacques J., *De Eerste Internationale in Nederland. Een onderzoek naar het ontstaan van de Nederlandse arbeidersbeweging van 1868 tot 1876*. Nijmegen, 1973.
- Giele, Jacques, 'De oppositie der "volksmannen" (1850-1869)', *rvsg*, nr. 2, september 1975, pag. 171-218.
- Giele, Jacques, 'Willem Ansing en de oprichting van de Sociaal-Demokratische Vereniging in 1878', in: *Jaarboek voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in Nederland*. 1976. Nijmegen, 1976, pag. 180-199.
- Giele, Jacques, 'Socialisme en vakbeweging. De opkomst van socialistische vakorganisaties in Nederland (1878-1890)', *Jaarboek voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in Nederland*. 1978. Nijmegen, 1978, pag. 27-82.
- Giele, Jacques, 'Tussen wetenschap en politiek', in: *Jaarboek voor de geschiedenis van socialisme en arbeidersbeweging in Nederland*. 1978. Nijmegen 1978, pag. 264-281.
- Giele, Jacques, 'Toelichtingen', in: *Een kwaad leven. De arbeidsenquête van 1887*. Deel III. Nijmegen, z.j. [1981], pag. 287-326.
- Gielkens, Jan, Ger Harmsen en Luchien Karsten, *Een dag is 't van vreugde, een dag is 't van strijd. Geïllustreerde geschiedenis van 1 Mei in Nederland*. Amsterdam, 1990.
- Ginzburg, Carlo, 'Sporen. Wortels van een indicie-paradigma', in: Idem, *Omweg als methode. Essays over verborgen geschiedenis, kunst en maatschappelijke herinnering*. Nijmegen 1988, pag. 206-261.
- Goedkoop, Hans, *Geluk. Het leven van Herman Heijermans*. Amsterdam/Antwerpen, 1996.
- Goes, F. van der, *Ter herinnering. Getuigenissen en bewijsstukken in de Politie-quaestie*. Amsterdam (S.L. van Looy), 1891 [oorspr. verschenen als art. in *De Nieuwe Gids*, oktober 1887].
- Goes, F. van der, *Klasse-Vooroordeel. (Antwoord aan Clemens)*. Z.p. [Amsterdam], 1891.
- Gouw, J. ter, *De Volksvermaken*. Haarlem (Erven F. Bohn), 1871.
- Gras, Henk, 'De Rotterdamse kermis in de 19e eeuw: het einde van een feesttraditie', *Holland*, 1997, pag. 240-256.
- Groos, Jasper, A.H. Gerhard, *een meester. Een samenvatting van zijn ideeën*. Amsterdam, 1994.
- Groot, Gertjan de, "'Door slapte gedaan gekregen". Losse arbeiders en hun gezinnen in Amsterdam tussen 1880 en 1920', *rvsg*, jrg. 14, nr. 2, mei 1988, pag. 160-187.
- Guillaume, James, *L'Internationale. Documents et souvenirs (1864-1878)*. Deel II, III. Parijs, 1907, 1909.
- Haag, Jaap, 'Kerend tij. Het ontstaan van klassebewustzijn op de Oostelijke Eilanden', in: *Werken rondom het IJ. Vakbondsstrijd in vijf Amsterdamse bedrijfstakken, 1870-1940*. Amsterdam 1981, pag. 21-56.
- Haan, Tristan, 'Een principieel debat over Multatuli in De Dageraad (1867)', in: Mies Campfens e.a. (red.), *Op een beteren weg. Schetsen uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging*. Amsterdam 1985, pag. 39-59.
- Haefelin, Jürgen, *Wilhelm Weitling. Biographie und Theorie. Der Zürcher Kommunistenprozess von 1843*. Bern etc., 1986.
- Hall, Alex, *Scandal, Sensation and Social Democracy. The SPD Press and Wilhelmine Germany 1890-1914*. Cambridge etc., 1977.
- Handelingen der Staten-Generaal*, 31ste zitting, 5 december 1876.
- Harmsen, Ger, *Blauwe en rode jeugd. Een bijdrage tot de geschiedenis van de Nederlandse jeugdbeweging tussen 1853 en 1940*. Assen, 1961.
- Harmsen, Ger, 'De vroegste geschiedschrijving van de Nederlandse arbeidersbeweging (1875-1905)', in: Campfens, Mies e.a. (red.), *Op een beteren weg. Schetsen uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging*. Amsterdam, 1985, pag. 14-36.
- Hartman, E.H., *Een boek voor ambachtslieden in het algemeen, en voor loodgieters en loodbewerkers in het bijzonder*. Deel I-II. Amsterdam (C.F. Stemler), 1850.
- Hartman, E.H., *Verslag van de oprigting en voortgang der Maatschappij tot Verbetering van den Werkenden Stand te Amsterdam. Tevens een woord van opwekking tot deelneming aan alle werkbazen en fabrikanten*. Amsterdam (Allart & Van der Made), 1854.
- Hartman, E.H., 'Een brief en een antwoord, eenvoudig medegedeeld', *Volksbeschaving: Volksheil*. Eerste deel. Amsterdam (Allart & Van der Made) 1854, *Album*, 22-32.
- Hartman, E.H., *Mijne gedachten over het gehouden congres voor het armwezen te Groningen en over de conceptvragen van het tot de maand mei 1856 uitgestelde congres te Amsterdam*. Eerste stuk. Amsterdam (F. Günst), 1855.

- Hartman, E.H., *Protest tegen de bewering: dat de Nederlandsche werklieden niet in staat of nog te weinig beschaafd zouden zijn, om met goed gevolg arbeiders-vereenigingen op te richten*. Amsterdam (Johs. W. Braun), 1866.
- Heinemeyer, W.F., 'De Amsterdamse binnenstad als centrum van attractie', in: Idem, M.H.M. van Hulten en H.D. de Vries Reilingh, *Het centrum van Amsterdam. Een sociografische studie*. Amsterdam, 1968, pag. 9-68.
- Heinemeyer, W.F. e.a., *Amsterdam in kaarten. Verandering van de stad in vier eeuwen cartografie*. Ede/Antwerpen, 1987.
- Heldt, B.H. en Johs. van Buuren, *Bouw-Maatschappij tot verkrijging van Eigen Woningen te Amsterdam. 1868 - 2 november - 1893*. Amsterdam (M.P. Karsdorp), z.j. [1893].
- Heldt, B.H., *Algemeen Nederlandsch Werklieden-Verbond. 1871-1896*. Leeuwarden (Coöp. Handelsdrukkerij), 1896.
- Hendriks, Harry, 'De geschiedenis van de Rooze Duivel', in: *Engelbewaarder Winterboek*. Amsterdam, 1979, pag. 169-192.
- Herinneringen na een gedenkwaardig kijkje in Amsterdam. 24 Maart 1848*. Amsterdam (Gebr. Koster, Leliegracht 14), z.j. [1848].
- Heijdra, Ton, *De Pijp. Monument van een wijk*. Alkmaar, 1997.
- Heijermans, Herm., *Kamerjessonde. Herinneringen van Alfred Spier*. Amsterdam (Em. Querido), 1922 (10e dr., oorspr. 1897).
- Hobsbawm, E.J., 'The City Mob', in: Idem, *Primitive Rebels. Studies in Archaic Forms of Social Movement in the 19th and 20th Centuries*. Manchester, 1974 (oorspr. 1959), pag. 108-125.
- Hobsbawm, E.J., 'Cities and Insurrections', in: Idem, *Revolutionaries. Contemporary Essays*. London, 1973, pag. 220-233.
- Hobsbawm, Eric, 'Introduction: Inventing Traditions', in: Idem en Terence Ranger (ed.), *The Invention of Tradition*. Cambridge etc., 1984 (oorspr. 1983), pag. 1-14.
- Hobsbawm, Eric, 'Mass-producing Traditions: Europe, 1870-1914', in: Idem en Terence Ranger (ed.), *The Invention of Tradition*. Cambridge etc., 1984 (oorspr. 1983), pag. 263-307.
- Hobsbawm, E.J. en Joan W. Scott, 'Political Shoemakers', in: E.J. Hobsbawm, *Worlds of Labour. Further Studies in the History of Labour*. Londen, 1984, pag. 103-130.
- Hofmeester, Karin, 'Als ik niet voor mijzelf ben...' *De verhouding tussen joodse arbeiders en de arbeidersbeweging in Amsterdam, Londen en Parijs vergeleken, 1870-1914*. Dissertatie UVA, 1999.
- Hoogland, P., *Vijf en twintig jaren sociaal-democratie in de hoofdstad*. Amsterdam, 1928.
- Horssen, P. van en D. Rietveld, 'De Sociaal Democratische Bond. Een onderzoek naar het ontstaan van haar afdelingen en haar sociale structuur', *TVSG*, nr. 1, mei 1975, pag. 5-71.
- Horssen, P. van en D. Rietveld, 'De Sociaal Democratische Bond (II)', *TVSG*, nr. 7, februari 1977, pag. 3-54.
- Horssen, P. van en D. Rietveld, 'Socialisten in Amsterdam 1878-1898. Een sociaal profiel van de SDB- en SDAP-aanhang', *TVSG*, jrg. 16 nr. 4, november 1990, pag. 387-406.
- Horssen, P. van en D. Rietveld, *Databestand ledenlijsten SDB en SDAP* [ongepubliceerd].
- Houven, G. van der, *Een halve eeuw. Gedenkboek van de Algemene Nederlandse Metaalbewerdersbond 1886-1936*. Z.p. [Amsterdam], 1936.
- Houven, G. van der, 't *Begon op Oostenburg. Gedenkschrift van de Algemene Nederlandse Metaalbewerdersbond, afdeling Amsterdam*. Z.p. [Amsterdam], z.j. [1949].
- Hudig jr., D., *De vakbeweging in Nederland 1866-1878*. Amsterdam, 1904.
- Huisman, H.H., *Adres aan den Eerwaarden Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente van Amsterdam*. Amsterdam (Bij den schrijver), z.j. [1854].
- Huisman, H.H., *Open brief aan Broeder H. Zeeman*. Amsterdam (F. Günt), 1867.
- [Huisman, H.H.], *Philoverax, Des verstokten Ninevieten open zendbrief aan Dr. Jona C. Zaalberg, Christelijk modern Profeet en Godgeleerde*. Amsterdam (F. Günt, voor rekening van den schrijver), 1869.
- Hulten, M.H.M. van, 'Het hart van de stad', in: W.F. Heinemeyer, M.H.M. van Hulten en H.D. de Vries Reilingh, *Het centrum van Amsterdam. Een sociografische studie*. Amsterdam, 1968, pag. 129-169.
- Jacobs, Aletta H., *Herinneringen*. Nijmegen, 1978 (oorspr. 1924).
- [Jansen, pastoor], *Wacht U voor de Internationale*. Rotterdam (G.W. van Belle), 1871.
- Jansen, G.H., *De eeuwige kroeg. Hoofdstukken uit de geschiedenis van het openbaar lokaal*. Z.p., 1987 (3e druk).

- Jansen van Galen, H.J.G., *Kinderen zangen bij de feestelijke opening van het gebouw Constantia te Amsterdam*. 18 mei 1890. z.p. [Amsterdam], z.j. [1890].
- Jansen van Galen, H.J.G., 'De eerste ontmoeting van Domela Nieuwenhuis met een groep bewuste arbeiders', *De Vrije Socialist*, 30 december 1916.
- Janzen [sic] van Galen, H.J.G., 'Een nabetrachting aan mijn helaas te vroeg ontslapen vriend en vakgenoot Jan Nicolaas van Zomeren', *De Metselaar*, 1 december 1902, pag. 1-2.
- Johnson, Christopher H., *Utopian Communism in France. Cabet and the Icarians, 1839-1851*. Ithaca/London, 1974.
- Jaarverslag 1968. Honderdste boekjaar. Vereniging Bouwmaatschappij tot verkrijging van eigen woningen*. Amsterdam, 1968.
- Jong, Albert de, *Domela Nieuwenhuis*. Den Haag, 1966.
- Jong, Fr. de, 'Amsterdam meetings of the First International in 1872', *Bulletin of the IISH*. 1951, nr. 1, 1-15 en nr. 3, pag. 198-200.
- Jong Edz., Fr. de, J. Saks. *Literator en marxist. Een politieke biografie*. Nijmegen, 1977 (oorspr. 1954).
- Jong Edz., Fr. de, *Om de plaats van de arbeid. Een geschiedkundig overzicht van ontstaan en ontwikkeling van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen*. Amsterdam, 1956.
- Jong, Ron de, *Van standspolitiek naar partijloyaliteit. Verkiezingen voor de Tweede Kamer 1848-1887*. Hilversum, 1999.
- Jongstra, Atte, *De Multatulianen. 125 Jaar Multatuli-verering en Multatuli-hulde*. Amsterdam, 1985.
- Jonkheer Salvador en zijne volks-voordragten in het Odéon*. Amsterdam (A.H. van Gorcum), 1856 (3de dr., oorspr. c. 1854).
- Kalff, Martin, *Uit 't hartje der stad. Oud en nieuw Amsterdam*. Amsterdam, z.j. [c. 1880].
- Kannegieter, A.F.L., *De Sint-Jozefskapel te Amsterdam 1899 - 19 mei - 1924*. Amsterdam, 1924.
- Kannegieter, J.Z., 'Het belastingoproer te Amsterdam in 1835', in: Idem, *Historische studiën en schetsen*. Amsterdam, z.j. [1946], pag. 129-184.
- [Katz Jz., S.], *Officieel verslag van het derde Nederlandsche Werklieden-Congres, op Zondag 28 en Maandag 29 Mei 1871*. Amsterdam (C.A.J. Geesink), 1871.
- Ketting, Herman, 'Een feest dat verdween. De Amsterdamse kermis 1813-1871', *Skript*, 1991, pag. 67-78.
- Keyser, Marja, *Komt dat zien! De Amsterdamse kermis in de negentiende eeuw*. Amsterdam/Rotterdam, 1976.
- Kluyt, J.A. en Ko van der Laan, *In de Amsterdamsche Jordaan. Een romantisch brok stadshistorie*. Laren, 1947.
- Knippenberg, Hans en Ben de Pater, *De eenwording van Nederland. Schaalvergroting en integratie sinds 1800*. Nijmegen, 1997 (4e dr., oorspr. 1988).
- Knotter, Ad, *Economische transformatie en stedelijke arbeidsmarkt. Amsterdam in de tweede helft van de negentiende eeuw*. Zwolle/Amsterdam, 1991.
- Knotter, Ad, 'The historical geography of labour in Britain and the Netherlands. Electoral support and regional implantation', *TVSG*, 1992, pag. 148-167.
- Knotter, Ad, 'Van "defensieve standsreflex" tot "verkoopkartel van arbeidskracht". Twee fasen in de ontwikkeling van de Amsterdamse arbeidersvakbeweging (ca. 1870-ca. 1895)', *TVSG*, jr. 19 nr. 1, februari 1993, pag. 68-93.
- Knudsen, Knud, 'The strike history of the First International', in: Frits van Holthoon en Marcel van der Linden (eds.), *Internationalism in the Labour Movement 1830-1940*. Leiden, 1988, pag. 304-322.
- [Kol, H.H. van], Rienzi, *Mijn afscheid van den Soc. Dem. Bond. Wolvega* (Ph. Weijer), z.j. [1894].
- Kruijt, J.P., *De onkerkelijkheid in Nederland. Haar verbreiding en oorzaken*. Groningen/Batavia, 1933.
- Last, Jef, 'Bij de dood van een socialist. In memoriam Jan Bos', *De Vlam*, 23 januari 1948, pag. 2.
- Leenders, Jos, *Benaauwde verdraagzaamheid, hachelijk fatsoen. Families standen en kerken te Hoorn in het midden van de negentiende eeuw*. Diss. Amsterdam, 1991.
- Leeuwen, Marco H.D. van, *Bijsland in Amsterdam, ca. 1800-1850. Armenzorg als beheersings- en overlevingsstrategie*. Zwolle/Amsterdam, 1992.
- Lehning, A., 'Discussions à Londres sur le communisme icarien', *Bulletin of the IISH*, 1952, nr. 2, pag. 87-109.
- Lessner, Friedrich, *Ich brachte das 'Kommunistische Manifest' zum Drucker*. Berlin (DDR), 1975.
- Levita, A.S. de 'Herinneringen aan vroeger dagen', *De Notenkraker*, 10 en 31 mei, 28 juni, 25 oktober, 20 december 1930.

- Leyden, Fr., 'Verkiezings-geografie van Amsterdam', *Mensch en Maatschappij*, 1934, pag. 102-117, 417-421.
- Lidtkje, Vernon L., *The Alternative Culture. Socialist Labor in Imperial Germany*. New York/Oxford, 1985.
- Liederen en feestzangen ter eere van Hendrik Gerhard en Susanna Stehli, ter gelegenheid van hunne vijfen-twintigjarige Echtvereniging. 20 januari 1883. Amsterdam (J.W. Du Mée), 1883.
- Linden, Marcel van der (Hrsg.), *Die Rezeption der Marxschen Theorie in den Niederlanden*. Schriften aus dem Karl-Marx-Haus 45. Trier, 1992.
- Linden, W.H. van der, *The international peace movement 1815-1874*. Amsterdam, 1987.
- Linden, W.H. van der, *Domela Nieuwenhuis in 219 politieke prenten*. Amsterdam, 1990.
- Lipset, Seymour Martin, M.A. Trow en J.S. Coleman, *Union Democracy. The Internal Politics of the International Typographical Union*. Glencoe, 1956.
- Lis, Catharina en Hugo Soly, "Beter een goede buur dan een verre vriend." Buurschap en buurtleven in Westeuropese steden aan het eind van het Ancien Régime', in: Boudien de Vries e.a. (red.), *De kracht der zwakken. Studies over arbeid en arbeidersbeweging in het verleden*. Amsterdam, 1992, pag. 81-107.
- Loreck, Jochen, *Wie man früher Sozialdemokrat wurde. Das Kommunikationsverhalten in der deutschen Arbeiterbewegung und die Konzeption der sozialistischen Parteipublizistik durch August Bebel*. Bonn-Bad Godesberg, 1978 (2e dr.).
- Luitink, P.J., *Werkmansliederen*. Amsterdam (H.H. Huisman), 1872 (4e druk [sic, NB=1e druk]).
- Manen, Idzard van, 'De "Crowd" in de geschiedenis van Amsterdam, de jaren 1696, 1748 en 1787', *Mededelingenblad* (NVS), nr. 46, november 1974, pag. 43-73.
- Mantegazza, Paul, *De mensch in het geslachtsleven. Cultuur-historisch en anthropologisch onderzoek naar den sexueelen omgang bij de verschillende volken der aarde*. Voor Nederland bewerkt en met tal van ethnographische bijzonderheden betreffende de Nederlandsche bezittingen in Indië vermeerderd door A.R. Westerhout [= R.A. Oosterhout]. Amsterdam (A. van Klaveren), z.j. [1889] (2e druk).
- Martin, Fred, 'De liedjeszanger als massamedium. Straatzangers in de achttiende en negentiende eeuw', *Tijdschrift voor Geschiedenis*, jr. 97, 1984, pag. 422-446.
- Martineau, L., *De clandestiene prostitutie. Sociaal-hygiënische studie. Met statistische waarnemingen over 535 gevallen van onteering*. Amsterdam (A. van Klaveren), z.j. [1888]. [Bewerkt door A.R. Westerhout (= R.A. Oosterhout)].
- Marx, Karl, *Loon, prijs en winst. Voordracht gehouden in den Algemeenen Raad der 'Internationale' op 26 Juni 1865*. Vertaling van J.F. Ankersmit. Amsterdam (D. Buys Dzn.), 1898.
- Marx, Karl, en Friedrich Engels, *Het communistisch manifest*. Amsterdam, 1988 (18e dr.).
- Meershoek, Guus, *Dienaren van het gezag. De Amsterdamse politie tijdens de bezetting*. Amsterdam, 1999.
- Meertens, P.J., 'Ris (Klaas)', *Mededelingenblad van de Sociaal-Historische Studiekring*, nr. 5, november 1954, pag. 9-12.
- Mendels, M., 'De eerste jaren', in: *Het Volk 25 jaar*. Extra nummer, 1 april 1925.
- Merwe, Jaap van de, *Gij zijt kanalie, heeft men ons verweten! Het proletariërslied in Nederland en Vlaanderen*. Utrecht/Antwerpen, 1974.
- Meijer, J., *Het levensverhaal van een vergetene. Willem Anthony Paap 1856-1923. Zeventiger onder de Tachtigers*. Amsterdam, 1959.
- Meijer, K., *Een beknopte levensschets van Jonkheer Mozes Salvador, [...] benevens een verslag van het voorgevallene te Amsterdam en Haarlem bij gelegenheid van het zegepralend ontslag van dien volksman en zijnen lotgenoot [...] uit de Nederlandsche Bastielje*. Amsterdam (J.A. Schuurmans), 1856.
- Meyers, Jan, *Domela, een hemel op aarde*. Amsterdam, 1993.
- Michels, Robert, *Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie. Untersuchungen über die oligarchischen Tendenzen des Gruppenlebens*. Stuttgart, z.j. [1957, oorspr. 1911].
- Mohrman, Gerh. Thom., *Aan De Lamartine. Fantazie*. Amsterdam (G.Theod. Bom), z.j. [1848].
- Mohrman, Gerh. Thom., *Thands of nooit eene jury, een rechtbank van gezworenen! Dichtregelen, den voorstanders van recht en vrijheid toegesproken en aan de Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal opgedragen*. Amsterdam (J.A. Schuurmans), z.j. [c. 1854].
- Mohrman, G.Th., *Aan Janno Friso Asmodée [=J. de Vries], boezemvriend van Mr. Floris Adriaan van Hall en van Mr. Gerrit Groen van Prinsterer*. Amsterdam (G.Th. Mohrman), 1854.

- Mohrman, Gerh. Thom., *Neêrlands dwaasheid veroordeeld. Strafdicht; den jonkheer M. Salvador toegezonden*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1856. (2e gew. dr. van: *Neêrlands lafheid gebrandmerkt. Gramschapstonen; Jonkheer M. Salvador toegezongen*. oorspr. 1854).
- Mohrman, Gerh. Thom., *Geen belasting meer op de boter!!! Tijdzang, gekomponoord in een der pakhuizen van den Christelyk-Historisch-Groenen Minister van Justitie, Mr. G. L. L. van der Bruggen, en Amstels vrouwen toegezongen*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1857.
- Mohrman, Gerh. Thom., *Geen belasting op de crinolines! Maar ook geen ekwivalenten meer! Ontwerp van een belasting-wet [...]*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1858.
- Mohrman, Gerh. Thom., *Een Nieuwen Bijbel! Weg met den ouden Bijbel!!! Rijmloze jampen van den Rationeelen pantheist [...], aan alle vrienden van deugd, broederschap, beschaving, waarheid en licht*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1858.
- Mohrman, Gerhard Thomas, *Brood en Bijbel. Donkere schets uit het leven der armen. Tragiesch-komiesch verhaal*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1867.
- Mohrman, Gerh. Thom., *Staats Boonen! Staats Boonen! Och, arme Kolonel!!! Lief lied, voor Amstels brave schutters vervaardigd*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1858.
- Mohrman, Gerh. Thom., *Open brief aan de kitteloorige hoofd-officieren der Amsterdamsche Schutterij. Opgedragen aan den brutalen, dooven en dommen Amsterdamschen schuttersraad*. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), 1858.
- Montijn, Ileen, *Leven op stand 1890-1940*. Amsterdam, z.j. [1998].
- Moors, Hans, 'Oud Frans bloed. De Saint-Simonistische uitgaven van firma R. C. Meijer', *Jaarboek voor Nederlandse boekgeschiedenis*. III, 1996, pag. 87-110.
- Mulder, Bertus, 'Domela Nieuwenhuis en het Kathedersocialisme', in: J. Frieswijk, J. J. Kalma, Y. Kuiper (red.), *Ferdinand Domela Nieuwenhuis. De apostel van de Friese arbeiders*. Drachten/Leeuwarden, 1988, pag. 80-91.
- Multatuli, *Volledige werken*. Deel I, III, XI. Amsterdam, 1950, 1951, 1977.
- Naamlijst van de leden der Maatschappij tot verkrijging van eigen woningen te Amsterdam*. Amsterdam (L. J. H. Brons Boldingh, firma Wed. W. Clement), 11 november 1868.
- Na tien jaar. Gedenkschrift bij het tienjarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, 1894-1904*. Amsterdam (A. B. Soep), 1904.
- Nettlau, Max, 'Ein verschollener Nachklang der Internationale: The International Labour Union (London, 1877-78)', in: *Archiv für die Geschichte des Sozialismus und der Arbeiterbewegung*. Vol. IX. Graz, 1979 (oorspr. 1921), pag. 134-145.
- Nieuwenhuis, Joan, 'Een herinnering', in: *De Dageraad. Geschiedenis, herinneringen en beschouwingen. 1856-1906*. Amsterdam, (L. J. Vermeer) 1906, pag. 158-161.
- Nieuwenhuis, Joan A., *Uit den tijd der voortrekkers*. Amsterdam, 1927.
- Nieuwenhuis, Joan A., *Een halve eeuw onder socialisten. Bijdrage tot de geschiedenis van het socialisme in Nederland*. Zeist, 1933.
- Nieuwenhuis, Tom, *Keeshonden en prinsmannen. Durgerdam, Ransdorp en Holisloot: drie Waterlandse dorpen in de Patriottentijd en de Bataafs-Franse tijd (1780-1813)*. Amsterdam, 1986.
- Nolthenius, P. M. en B. J. Ploos van Amstel, *Verslag van de gebeurtenissen voorgevallen te Amsterdam op 24 Maart 1848, en kort overzigt van het regtsgebeding daarop gevolgd*. Amsterdam (G. J. A. Beijerinck), 1848.
- Offel, Hendrik van, *Sociale liederen en gedichten. Vrije Zangen*. Eerste reeks. Uitgegeven door den Werkmanskring 'De Vrienden'. Amsterdam (H. Wollring), 1872.
- Oldenburg, H., *Was wollen die Sozial-Demokraten? Ein sozial-politisches Gespräch*. Braunschweig, 1876 (2e dr.).
- Oldenburg, H., *Wat willen de sociaaldemokraten? Een verklaring van hun program*. Naar het Hoogduitsch [...] voor ons land bewerkt. Haarlem (W. C. de Graaff), z.j. [1879 of 1880].
- Oosterhout, R. A., *Het Palingproer(?)*. Amsterdam, (Jansen & Co.) z.j. [1886].
- Oosterhout, R. A., *Op, naar Atjeh!* Amsterdam, (Oosterhout) [augustus] 1886.
- Oosterhout, R. A., *Oranje boven!* Amsterdam, [Gedateerd 19 februari 1887].
- Oosterhout, R. A., *De socialisten-slachting op het Waterlooplein*. Amsterdam, [februari] 1887.

- Oosterhout, R.A., *Er op, of er onder in Atjeh. Beschouwingen over het Nederlandsch-Indisch leger naar aanleiding van het adres van 100*. Amsterdam (Voor rekening van den schrijver), z.j. [april 1887].
- Oosterhout, R.A., *Een aarts-leugenaar. Het advies van burgemeester en wethouders op de adressen van K.A. Bos & P.J. Penning, getoetst aan de waarheid*. Amsterdam, [april] 1887].
- [Oosterhout, R.A.], A.R. Westerhout, *Lieven en lijden. Schetsen uit het Amsterdamsche volksleven*. Amsterdam (A. van Klaveren), z.j. [1887].
- Oosterhout, R.A., *Geen armoede, geen dronkenschap meer! Binnenlandsche kolonisatie ter bestrijding van pauperisme*. Amsterdam (J. F.A. Vlaanderen), z.j. [1893].
- Oosterhout, R.A., *Onze expeditie naar Lombok. Eene schets van het leven van den soldaat in Indië*. Amsterdam (F.C. Bührmann), 1895.
- Oosterhout, R.A., *Recht voor het onechte kind! Bijdrage tot de kwestie van het onderzoek naar het vaderschap*. Amsterdam (W.B. Moransard), z.j. [1896].
- Oosterhout, R.A., *Is de prostitutie wel zoo onzedelijk? Een zedenstudie*. Amsterdam (Joh. J. Lodewijk), z.j. [1897].
- Oosterhout, R.A., *Kreta. Het slagveld van vrijheid tegen dwang. Plaatsbeschrijving en geschiedenis*. Amsterdam (F.C. Bührmann), 1897.
- Oosterhout, R.A., *Werkstakingen*. Amsterdam (Joh. J. Lodewijk, 'Elk wat wils'), z.j. [1898].
- Overst, H., 'Uit de "oude" Jongeliedenbeweging', *Het Jonge Volk*, 24 maart 1922, pag. 89-91.
- Perry, Jos, 'Socialisme in Maastricht 1884-1894', *TVSG*, nr. 1, mei 1975, pag. 72-146.
- Perry, Jos, 'De jaren 1894-1919', in: Idem e.a., *Honderd jaar sociaal-democratie in Nederland 1894-1994*. Amsterdam, 1994, pag. 9-62.
- Perry, Jos, *De voorman. Een biografie van Willem Hubert Vliegen 1862-1947*. Amsterdam, 1994.
- Polak, H., 'Uit den oertijd', in: *Na tien jaar. Gedenkschrift bij het tienjarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, 1894-1904*. Amsterdam (A.B. Soep), 1904, pag. 8-17.
- Polak, Henri, *Amsterdam die groote stad... Een bijdrage tot de kennis van het Amsterdamsche volksleven in de XIXe en XXe eeuw*. Amsterdam, z.j. (2e dr., oorspr. 1936).
- Polak, Henri, 'De Amsterdammers', in: P.J. Meertens e.a. (red.), *De Nederlandse volkskarakters*. Kampen, 1938, pag. 192-204.
- Praag, Philip van, 'Het politieke debat over armoede en geboortenbeperking in het Algemeen Nederlandsch Werklieden-Verbond (1879-1882)', in: Mies Campfens e.a. (red.), *Op een beteren weg*. Amsterdam, 1985, pag. 60-74.
- Programma der Sociaal-Demokratische Partij in Nederland*. Z.p., z.j.
- Proost, K.F., *Weg en werk. Een eeuw drankbestrijding. Ontwikkelingsgang van de Nederlandse Vereniging tot Afschaffing van Alcoholhoudende Dranken*. Utrecht, 1941.
- Quack, H.P.G., *De socialisten. Personen en stelsels*. Deel 1-vi. Amsterdam, 1921-1923 (4e dr.).
- Querido, Is., *Levensgang. Roman uit de diamantwerkerswereld*. Amsterdam (L.J. Veen), z.j. (6e dr., oorspr. 1901).
- Querido, Is., *Van het groene laken*. Amsterdam (Schiltens & Giltay), z.j.
- Rapport van een onderzoek naar de sociale structuur van de Oostelijke Eilanden en Funen*. Ingesteld door het Sociaal Pedagogisch Instituut van de Gemeentelijke Universiteit en het Economisch-Sociologisch Instituut van de Vrije Universiteit. In opdracht van de Commissie Jeugdzorg van de Amsterdamse Jeugd Raad. Deel 1-III. Z.p. [Amsterdam], z.j. [1956].
- Regt, Ali de, *Arbeidersgezinnen en beschavingsarbeid. Ontwikkelingen in Nederland 1870-1940*. Meppel/Amsterdam, 1986 (3e dr.).
- Reinalda, Bob, *Bedienden georganiseerd. Ontstaan en ontwikkeling van de vakbeweging van handels- en kantoorbedienden van het eerste begin tot in de Tweede Wereldoorlog*. Nijmegen, 1981.
- Reijnders, C., *Van 'joodse natien' tot joodse Nederlanders. Een onderzoek naar getto- en assimilatieverschijnselen tussen 1600 en 1942*. Amsterdam, 1969.
- Ris, Klaas, *Is Nederlands moed jenever moed? Dan vivat de jenever!* Open brief aan het bestuur der afschaffing van sterken drank (Afdeling Amsterdam) door een lid van de matigheid. Voor rekening van den schrijver. Amsterdam (K. Ris), 1864.

- Ris, Klaas, *Een man een man! Een woord een woord! Wat is een brandmeester anders dan een sjouwerman? Aanmerkingen omtrent het brandwezen te Amsterdam door een pijpvoerder die om zijne lastigheid omtrent het brandwezen, ontslagen werd.* Voor rekening van den schrijver. Amsterdam (Gerh. Thom. Mohrman), [april] 1864.
- Ris, Klaas, *Daarvoor betaalt gij jaarlijks f 19.000,- à f 20.000,-. Open brief aan de ingezetenen van Amsterdam in het algemeen, en aan het brandwezen in het bijzonder.* z.p. [Amsterdam] (K. Ris), z.j. [1864].
- Ris, K., *Een woord aan alle weldenkende[n] in Nederland. Opgedragen aan gemeentebesturen, raadsleden, advocaten, heeren, boeren, burgers en buitenlui.* Amsterdam (K. Ris), z.j. [1865].
- Ris, Klaas, *Waar zijn mijne regters? Open brief aan Burgemeesters en Wethouders der gemeente Amsterdam, naar aanleiding hunner besluiten van 11 november 1864 en 3 februari 1865.* Amsterdam (K. Ris), z.j. [1865].
- Ris, Klaas, *Open brief aan mijnen raadselachtige vriend of niet-vriend R.R., naar aanleiding van zijn ingezonden stuk in De Amstelstem No. 6.* Amsterdam (K. Ris), z.j. [1865].
- Ris, K., *Een woord over[,] voor en tegen arbeiders vereenigingen. Open brief opgedragen aan de directie van het Paleis voor Volksvlijt, en ter overweging aangeboden aan voor- en tegenstanders.* Amsterdam (K. Ris), z.j. [1866].
- [Ris, Klaas], *Een Werkmansvriend, De achterlaadgeweren in verband beschouwd met de volksweerbaarheid, de koopmansbeurs, de ploeg en de werkende stand.* Amsterdam z.j. [1867].
- Ris, Klaas, *Open brief aan de werklieden van den Heer Van Vlissingen over het afschaffen der kermis.* Amsterdam (K. Ris), 9 september 1867.
- Ris, K., *Adres ingezonden aan den Burgemeester van Amsterdam inhoudende vragen en grieven. Naar aanleiding van den laatsten optocht, onder leiding van K. Ris en J.S. van der Hout.* Amsterdam (K. Ris), september 1872.
- Roberts, James S., 'Wirthaus und Politik in der deutschen Arbeiterbewegung', in: Gerhard Huck (Hrsg.), *Sozialgeschichte der Freizeit.* Wuppertal, 1982 (2e dr.), pag. 123-139.
- Robijns, M.J.F., *Radicalen in Nederland (1840-1851).* Leiden, 1967.
- Roland Holst-Van der Schalk, Henriëtte, *Kapitaal en arbeid in Nederland.* Nijmegen, 1977.
- Röling, H.Q., 'De tragedie van het geslachtsleven'. Johannes Rutgers (1850-1924) en de Nieuw-Malthusiaansche Bond. Amsterdam, 1987.
- Roest, Friso en Jos Scheren, *Oorlog in de stad. Amsterdam 1939-1941.* Amsterdam, 1998.
- Roode, J. J. de, 'Het Volk', in: *Gedenkboek ter gelegenheid van het vijf en twintig-jarig bestaan van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij in Nederland.* Amsterdam, 1919, pag. 101-104.
- Rooy, P. de, *Een revolutie die voorbij ging. Domela Nieuwenhuis en het Palingoproer.* Bussum, 1871.
- Rooy, Piet de, 'Begeerten en idealen', in: Idem e.a., *De rode droom, Een eeuw sociaal-democratie in Nederland.* Nijmegen, 1995, pag. 9-91.
- Rooijackers, Gerard, *Rituele repertoires. Volkscultuur in oostelijk Noord-Brabant 1559-1853.* Nijmegen, 1994.
- Ross, Ellen, 'Survival Networks: Women's Neighbourhood Sharing in London before World War I', *History Workshop*, 15, spring 1983, pag. 4-27.
- Rudé, George, *The Crowd in History. A Study of Popular Disturbances in France and England 1730-1848.* New York etc., 1964.
- Rüter, A.J.C., 'Hoofdtrekken der Nederlandsche arbeidersbeweging in de jaren 1876 tot 1886', Deel I-II, *International Review for Social History.* Leiden 1938, 1939, Vol. III, pag. 107-184, Vol IV, pag. 171-227.
- Rüter, A. J. C., *De spoorwegstakingen van 1903. Een spiegel der arbeidersbeweging in Nederland.* Nijmegen, 1978 (oorspr. 1935).
- Ruijter, P.C. de, *Wit en Rood, vrijheidszangen en gedichten voor het arbeidende volk.* Amsterdam (J.A. Fortuyn), 1888 (2^e druk, oorspr. 1886).
- Salvador, Jhr. M., *Adres aan Z.E. den Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende eene zoogenaamde schrijffout in eene resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Holland.* Amsterdam (F. Günst), 1854.
- Salvador, M., *Stukken betreffende eene regterlijke vervolging tegen Jonkheer Moses Salvador en Simon Fongers.* Deel I-III. Amsterdam (F. Günst), april 1854, juni 1854, juni 1855.
- Sautijn Kluit, W.P., 'Asmodée en De Burger', *De Nederlandsche Spectator*, 1878-1879.
- Schade, Carol, *Woningbouw voor arbeiders in het 19de eeuwse Amsterdam.* Amsterdam, 1981.
- Schaper, J.H., *Een halve eeuw van strijd. Herinneringen.* Deel I-II. Groningen, etc., 1933, 1935.
- Scheffer, Age, *Ome Jan. Het leven van Jan van Zutphen.* Amsterdam, 1958.

- Scheffer, H.J., *Het Volksdagblad. Arbeidersbeweging en dagbladpers*. 's-Gravenhage, 1981.
- Schouten, Martin, *De socialen zijn in aantocht. De Nederlandse arbeidersbeweging in de negentiende eeuw*. Amsterdam, 1976.
- Sorée, Mark en Marijke Snepvangers, *Ons Huis. 100 Jaar buurthuiswerk in Amsterdam*. Z.p. [Amsterdam], z.j. [1992].
- [Speelman, W.], S., *Het beloofde land Kanaän of de komst der Messias*. Amsterdam (K.A. Bos), z.j. [ca. 1892-1893].
- Stein, Hans, 'Der Amsterdamer Arbeiterbildungsverein von 1847 und die Vorläufer der modernen sozialen Bewegung in Westeuropa', *International Review for Social History*, Vol. II, 1937, pag. 105-170.
- Stuurman, Siep, *Verzuiling, kapitalisme en patriërchaat. Aspecten van de ontwikkeling van de moderne staat in Nederland*. Nijmegen, 1983.
- Suringar, W.H., *De oloop te Amsterdam op Vrijdag den 24 Maart 1848. Is Amsterdam niet een kostelijke stad?* Z.p. [Amsterdam], z.j. [1848].
- Swaan, Abram de, *Zorg en de staat. Welzijn, onderwijs en gezondheidszorg in Europa en de Verenigde Staten in de nieuwe tijd*. Amsterdam, 1989 (oorspr. 1988).
- Thompson, E.P., 'The Moral Economy of the English Crowd in the Eighteenth Century', in: Idem, *Customs in Common*. Londen, 1991, pag. 185-258.
- Thompson, E.P. 'Rough Music', in: Idem, *Customs in common*. Londen 1991. 467-538.
- Thys, Walter, *De Kroniek van P.L. Tak. Brandpunt van Nederlandse cultuur in de jaren negentig van de vorige eeuw*. Amsterdam/Antwerpen, 1956.
- Thijssen, Theo, *In de ochtend van het leven. Jeugtherinneringen*, in: *Verzameld werk*. Deel IV. Amsterdam, 1999 [oorspr. 1941], pag. 7-285.
- Troelstra, P.J., 'De wording der SDAP', in: *Na tien jaar. Gedenkschrift bij het tienjarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, 1894-1904*. Amsterdam (A. B. Soep), 1904, pag. 85-134.
- Troelstra, P.J., *Gedenkschriften*. Deel II. *Groei*. Amsterdam, 1930 (2e dr.).
- [Twaalf] *12½-Jarig verslag van het Nederlandsch Typografenbond, uitgebracht in de buitengewone algemene vergadering van 1 december 1878*. Gedrukt voor de leden. Amsterdam (W.H. van Kelckhoven-Firma F.W. Vislaake), 1879.
- Tijn, Th. van, *Twintig jaren Amsterdam. De maatschappelijke ontwikkeling van de hoofdstad, van de jaren '50 der vorige eeuw tot 1876*. Amsterdam, 1965.
- Tijn, Th. van 'Ferdinand Domela Nieuwenhuis en het stichtingscongres van de Tweede Internationale', *BMGN*, jrg. 100, 1985, pag. 445-461.
- Uittenhout, Ruud, 'I. I. Samson: van anarchist tot sociaal-democraat', *Bulletin Nederlandse Arbeidersbeweging*, nr. 6, juni 1985, pag. 5-23.
- Vanschoenbeek, Guy, *Novecento in Gent. De wortels van de sociaal-democratie in Vlaanderen*. Antwerpen-Baarn/Gent, 1995.
- Velde, H. te, 'De val van de partijgeschiedenis', in: E.O.G. Haitsma Mulier, L.H. Maas, J. Vogel (ed.), *Het beeld in de spiegel. Historiografische verkenningen. Liber amicorum voor Piet Blaas*. Hilversum 2000, pag. 245-259.
- Velde, C.A. van der, *De ANDB Een overzicht van zijn ontstaan, zijne ontwikkeling en zijne betekenis*. Amsterdam, 1925.
- Verba, Sidney, *Small Groups and Political Behavior. A Study of Leadership*. Princeton, 1961.
- Vermooten, W.H., 'Enkele aspecten van het politiek gedrag van de bevolking van Amsterdam', *Socialisme en Democratie*, 1956, pag. 163-178.
- Versteeg, H.J., *Van schout tot hoofdcommissaris*. Amsterdam, 1925.
- Vervoort, Hans, *Sicco Roorda van Eysinga. Zijn eigen vijand*. Amsterdam, 1979.
- Viersen, J., *Minister Mr. P.P. van Bosse en de fiscale wetgeving rond het midden van de 19e eeuw*. Diss. Groningen, 1996.
- Vliegen, W.H. 'Persoonlijke herinneringen uit den geboortetijd der SDAP', in: *Na tien jaar. Gedenkschrift bij het tienjarig bestaan der Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, 1894-1904*. Amsterdam (A. B. Soep) 1904, pag. 148-163.
- Vliegen, W.H., *De dageraad der volksbevrijding. Schetsen en tafereelen uit de socialistische beweging in Nederland*. Deel I-II. Amsterdam, 1905.

- Vliegen, W.H., *Over oorsprong, geschiedenis en hedendaagse stand der socialistische beweging*. Amsterdam, 1931.
- Vliegen, W.H., *Mijn herinneringen als typograaf*. Amsterdam, 1936.
- Vliet, W. van der, *De feiten en officiële stukken in zaken, gevoerd voor den schuttersraad te Amsterdam, tegen Albert Hofman*. Amsterdam (P.N. van Kampen), 1858.
- Vrankrijker, A.C.J. de, *Het wervende woord. Geschiedenis der socialistische week- en dagbladers in Nederland*. Amsterdam, 1950.
- Vries, Petra de, *Kuisheid voor mannen, vrijheid voor vrouwen. De reglementering en bestrijding van prostitutie in Nederland, 1850-1911*. Hilversum, 1997.
- Vries Wzn., W. de, 'Bruno Liebers, typograaf (1836-1900)', in: Mies Campfens e.a. (red.), *Op een beteren weg. Schetsen uit de geschiedenis van de arbeidersbeweging*. Amsterdam 1985, pag. 109-125.
- Wagenaar, Michiel, *Amsterdam 1876-1914. Economisch herstel, ruimtelijke expansie en de veranderende ordening van het stedelijk grondgebruik*. Diss. UvA, 1990.
- Wagenaar, Michiel, *Stedebouw en burgerlijke vrijheid. De contrasterende carrières van zes Europese hoofdsteden*. Bussum, 1998.
- Wal, F. van der, *De oudste vakbond van ons land. 1866-1916. Ontstaan en vijftigjarige werkzaamheid van den Algemeenen Nederl. Typografenbond*. Z.p., z.j. [1916].
- [Wal, P.H. van der], P.H. v.d. W., *De verwoesting van het moderne Babylon. Ter overdenking in deze veelbewogen dagen*. Amsterdam (K.A. Bos), 1896.
- Wedman, Homme (red.), Christiaan Cornelissen, *Strijd, lief en leed in de oude socialistische beweging en de vakorganisatie. Persoonlijke herinneringen*. [Proefdruk] Groningen, 1991 (Manuscript, oorspr. 1936).
- Wedman, Homme, 'Hoeden en petten. Socialisme en burgerlijke cultuur in Nederland', in: Remieg Aerts en Henk te Velde (red.), *De stijl van de burger. Over Nederlandse burgerlijke cultuur vanaf de middeleeuwen*. Kampen, 1998, pag. 218-245.
- Welcker, J.M., *Heren en arbeiders in de vroege Nederlandse arbeidersbeweging 1870-1914*. Amsterdam, 1978.
- [Werkstaking] *De werkstaking van de gezellen der drukkerij Roeloffzen & Hübner aan het oordeel der publieke opinie onderworpen*. Amsterdam (H. Wollring), 1872.
- Westermann, W.B., 'De Loge "Post Nibula Lux" te Amsterdam', *De Dageraad*, Nwe serie, 4 juni 1870, pag. 177-182.
- Westers, Oscar, 'Vrijdenker in hart en nieren. A.H. Gerhard en de monarchie aan het einde van de negentiende eeuw', *Amstelodamum*, jrg. 87 nr. 3, mei-juni 2000, pag. 83-93.
- Wibaut, F.M., *Levensbouw. Memoires*. Amsterdam, 1936.
- [Wiedijk, P.], J. Saks, 'Uit vroeger dagen', in: Idem, *Socialistische opstellen*. Tweede bundel. Rotterdam 1923, pag. 5-23.
- [Wiedijk, P.], J. Saks, *Kritische Herinneringen*. Nijmegen, 1977 (oorspr. 1929).
- Wielsma, Piet 'Ignaz Bahlmann (1852-1934)', *BNA*, nr. 26, juni 1992, pag. 29-48.
- Wiessing, H.P.L., *Bewegend portret. Levensherinneringen*. Amsterdam, 1960.
- [Willigen, P. van der], V.d.W. *De Internationale en de Parijse commune van 1871*. Amsterdam (H.H. Huisman), z.j. [1872].
- Winkler, Johan, *Algemeen Nederduitsch en Friesch dialecticon*. Deel II. 's-Gravenhage, 1874.
- Witte, Paul de, *De geschiedenis van Vooruit en de Gentsche socialistische werkersbeweging sedert 1870*. Gent (Bij den schrijver), 1898.
- Witte, Pol de, *Alles is omgekeerd. Hoe de werklieden vroeger leefden (1848-1918)*. Geannoteerd en van een nawoord voorzien door Helmut Gaus en Guy Vanschoenbeek. Leuven, 1986 [ms. 1924].
- Wijnman, H.F., 'P.J.W. de Vos en zijn "Waarachtige physiologie van Amsterdam"'. Een onbekende episode uit de geschiedenis der Amsterdamsche arbeidersbeweging', *Jaarboek Amstelodamum*. Amsterdam 1937, pag. 221-254.
- Wijnman, H.F., 'Het Amsterdamse oproer van 24 maart 1848', [Maandblad] *Amstelodamum*, 1948, pag. 51-56.

Yeo, Eileen en Stephen Yeo, 'Ways of Seeing: Control and Leisure Versus Class and Struggle', in: Idem (ed.), *Popular Culture and Class Conflict 1590-1914. Explorations in the History of Labour and Leisure*. Brighton/New Jersey, 1981, pag. 128-154.

Yeo, Eileen, 'Culture and Constraint in Working-class Movements, 1830-1855', in: Eileen Yeo en Stephen Yeo (ed.), *Popular Culture and Class Conflict 1590-1914. Explorations in the History of Labour and Leisure*. Brighton/New Jersey, 1981, pag. 155-186.

Young, Michael en Peter Willmott, *Family and Kinship in East London*. Harmondsworth, 1986 (oorspr. 1957).

Zanden, J.L. van, *De industrialisatie in Amsterdam 1825-1914*. Bergen, 1987.

[Zestig] *60 Jaar Ons Huis. 60 Jaar volksontwikkeling*. Z.p. [Amsterdam], z.j. [1952].

Zutphen, Jan van, 'Mijn strijdmakker en vriend Henri Polak', in: O. Montagne en Johan Winkler, *Doctor Henri Polak. Van het vuur dat in hem brandde*. Amsterdam 1948, pag. 77-109.

Zutphen, Jan van, 'Van het begin naar verder...', *Socialistisch Perspectief*, 1 maart, 15 maart 1956.

Zutphen, Jan van, 'Het meifeest en de achturendag', *Socialistisch Perspectief*, 1 mei 1956.